



Broj: 01/3-50-1-3-2/07
Sarajevo, 14. svibnja 2007.

ZAPISNIK
s Okruglog stola Povjerenstva za vanjsku trgovinu i carine
Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o temi: "Analiza
zakonske regulative u funkciji zaštite domaće proizvodnje",
održanog 13. ožujka 2007.

Okrugli stol Povjerenstva za vanjsku trgovinu i carine Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH održan je 13.3.2007. godine, s počekom u 10 sati.

Nakon pozdravnih riječi, nazočnima se obratila Snježana Rajilić, predsjedateljica Povjerenstva, rekavši da je Povjerenstvo na 2. sjednici, održanoj 27. veljače 2007, u okviru svoga djelokruga odlučilo organizirati Okrugli stol o temi: "Analiza zakonske regulative u funkciji zaštite domaće proizvodnje" radi doprinosa poboljšanju stanja u poljoprivredi i smanjenja vanjskotrgovinskog deficita. Istaknula je prvenstveno potrebnim zaštititi domaću proizvodnju kroz carinske tarife, trošarine i ostale mjere, a potom izložila dnevni red Okruglog stola.

Prema dnevnom redu, nakon pozdravne i uvodne riječi predsjedateljice Snježane Rajilić govorili su:

Jerko Ivanković Lijanović, drugi zamjenik predsjedateljice Povjerenstva, na početku izlaganja naglasio je kako država BiH ima veliku sreću što za predsjedateljicu ovako važnog povjerenstva ima mladu i ambicioznu ženu, odlučnu da ide u promjene te ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa koji je jasno kazao da nije pod utjecajem uvoznih lobija i da će zaštititi interese domaćih proizvođača. Otvoreno je naglasio kako probleme koji su temom Okruglog stola najbolje poznaju oni koji su izravno uključeni u proizvodnju i koji se s njima svakodnevno susreću u praksi. Stoga od njih očekuje da otvoreno iznesu svoje probleme kako bi ih pokušali riješiti. Na kraju izlaganja, Jerko Ivanković Lijanović naveo je primjer jednog velikog proizvođača obuće koji je poslao svoje menadžere u Afriku da istraže tržište, a svaki se od njih vratio s drugačijim zaključkom.

Šemsudin Mehmedović, član Povjerenstva, kratko je prezentirao ciljeve Okruglog stola, a potom i naveo nekoliko apsurdnih situacija: BiH je jedna od bogatijih zemalja pitkom vodom, ali je uvozna mineralna voda jeftinija u određenim dijelovima BiH od domaće. Za ciljeve koje je Povjerenstvo postavilo sebi naveo je izmjenu Zakona o carinskoj politici, u smislu uravnoteženja carinske tarife, odnosno carinske stope, tako da ide u prilog domaćim proizvođačima.

Smatra potrebnim izmjenama i dopunama Zakona smanjiti crno tržište, sivu ekonomiju i poštivati međunarodne ugovore u slobodnoj trgovini.

Nakon evidentiranja problema Okruglog stola, trebalo bi ići u dva smjera. Prvi, duži ali sigurniji, je prije izmjena Zakona sačiniti analizu, uz suglasnost UNO BiH, i dobiti mišljenje resornog ministarstva ovisno o problematici i stručnjaka u pojedinim područjima. Potom izmjene usmjeriti k Vijeću ministara BiH, odnosno odgovarajućem ministarstvu, nakon čega bi Vijeće ministara BiH predložilo izmjene i dopune Zakona i uputilo ih u parlamentarnu proceduru.

Naveo je konkretne primjedbe na visinu carinskih stopa na uvoz pšenice, nafte i naftnih derivata, kave, denaturiranog alkohola, trošarina na duhan i duhanske proizvode.

Duško Bogdanović, ravnatelj Sektora za makroekonomski sustav u Vanjskotrgovinskoj komori BiH, rekao je da se ipak nešto mijenja u odnosu struktura vlasti prema gospodarstvu i ekonomiji u cijelosti. Velikim problemom smatra nelojalnu konkurenciju na tržištu. Za način zaštite domaće

proizvodnje naveo je tzv. klasične barijere, kakve su carine, sezonske carine, uvozne dozvole, robni kontigenti, kvote i prelevmani, ali je naveo kako su ove barijere istodobno i barijere za slobodno kretanje roba i kapitala. Osvrnuo se na Sporazum CEFTA-e, na njegove pozitivne i negativne učinke. Pozitivan učinak je što nam se otvara veliko tržište s preko 50 milijuna stanovnika. Kao mogućnosti zaštite domaće proizvodnje, prema Sporazumu CEFTA, naveo je dozvolu poduzimanja antidampinga, zatim provedbu čl. 6. GAT-a, dozvolu za podizanje restriktivnih uvoznih mjera ograničenog trajanja na *erga omnes* osnovi, sukladno WTO-u itd. Naveo je da se Vanjskotrgovinska komora BiH zalaže za zaštitu bh. gospodarstva podizanjem konkurentnosti. Kao mjere za povećanje konkurentnosti navodi određivanje i osposobljavanje institucija za praćenje dampinga, intenzivnije korištenje bilateralnih i općih zaštitnih mjera uvoza, te ozbiljne reforme poreznog sustava. Slaže se s konstatacijama o potrebi konkretnih izmjena kada je riječ o carinama, trošarinama itd, ali pita - zašto toliko dugo čekamo?. Drugo pitanje odosilo se na uvoz i izvoz. Suglasio se s činjenicom da uvozimo i ono potrebno i ono nepotrebno, a pitanje glasi - zašto ne izvozimo?

Predložio je porezno rasterećenje bh. gospodarstva i mjere za poticanje izvoza prema prijedlozima VTKBiH, uspostavu i stvarnu primjenu svih procedura, kontrole prehrambenih i drugih roba prema standardima EU i WTO.

Sadik Bahtić, predsjedatelj Povjerenstva za financije i proračun Zastupničkog doma, istaknuo je da Vijeće ministara BiH treba donijeti mjere, propise i zakone kojima treba osigurati takvu poslovnu klimu u kojoj ćemo što više proizvoditi domaćih proizvoda, više ulagati.

Vedad Hadžimusić, pomoćnik federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, kritički se osvrnuo na Zakon o flaširanim vodama, kojim je regulirano osnivanje povjerenstva koje će izdavati certifikate za svaku vodu i koje do sada nije počelo raditi.

Žarko Karačić, ministar gospodarstva Županije zapadnohercegovačke, i **Ante Petrić**, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Posavske županije, predložili su pronalaženje načina za prilagodbu bankarskog sustava poljoprivredi, bolju i kvalitetniju kontrolu uvoza poljoprivrednih proizvoda i uspostavu ministarstva poljoprivrede na državnoj razini.

Muhidin Alić, predsjednik Sekcije distributera prometnika nafte i naftnih derivata pri Gospodarskoj komori Federacije BiH, predlaže: za sve naftne derivate carinsku stopu od 0 %, povećanje trošarina za iznos carine, međudržavnu razmjenu podataka kako bi se stalo u kraj kriminalu i krijumčarenju.

Sead Jeleč, tajnik Udruge poljoprivrednika u BiH, rekao je kako je zakonom regulirano da Federalna vlada odvaja minimalno 3 % za poticaj poljoprivredne proizvodnje, iako je strategijom Federalna vlada usvojila da je Federacija BiH za tu namjenu dužna izdvojiti 6 %.

Sabrija Šerifović, pomoćnik ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, konstatirao je da je jako veliki udio trgovine u ekonomskim odnosima u BiH. Trgovina čini 90 %, a u zadnjih godinu-dvije i 100 % vrijednosti društvenog brutoproizvoda, dok je prosječan udio trgovine u društvenom brutoproizvodu u svijetu 40 %. Dalje, geografska distribucija robnog prometa u BiH je jako nepovoljna. Skoro sav izvoz ili uvoz naše zemlje skoncentriran je na europske zemlje, dok su ogromna tržišta, četiri ostala kontinenta, za nas još uvijek neotkrivena. Još uvijek je nedovoljna zastupljenost privatnog sektora u robnom prometu, jer postoji podatak da oko 50 % privatnog sektora sudjeluje s oko 50 % u našem ukupnom društvenom proizvodu. Osvrnuo se na robne razmjene BiH s inozemstvom u 2006. godini, te naveo podatak da je ukupan opseg vanjskotrgovinske razmjene BiH u 2006. iznosio 16,5 milijardi KM. U 2006. godini BiH je uvezla robu u vrijednosti od oko 11 milijardi KM, što je za svega 1,38 % više u odnosu na prethodnu godinu kada je vrijednost izvoza bila također 11 milijardi i uvoz veći za 18,25 % u odnosu na 2004 godinu. Rezultat svega toga je, kada je riječ o zemljama u okruženju, prvenstveno o Srbiji i Hrvatskoj, da pokrivenost izvoza uvozom iznosi oko 50 %. Rekao nekoliko riječi o CEFT-i, Sporazumu potpisanom 19. prosinca 2006. u Bukureštu. Naglasio je da Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa priprema prijedlog ovoga Sporazuma za upućivanje na ratifikaciju.

Stupanjem na snagu Sporazuma, što će se dogoditi nakon njegove ratifikacije, prestat će važiti bilateralni sporazumi sa svakom od zemalja s kojima smo potpisali sporazume o slobodnoj trgovini.

Nakon navedenih izlaganja, **sudionici rasprave** bili su:

Admir Kapo, predstavnik NVO "Kupujmo i koristimo domaće", naveo je: BiH je od 1.1.2000. do 31.12.2006. napravila deficit u iznosu od 14 milijardi i 451 milijuna KM. Prema Agenciji za zapošljavanje, jedno radno mjesto stoji 20.000 KM, što znači da BiH godišnje na ime deficita gubi 288.900 radnih mjesta. Naš deficit, u ovom istom razdoblju, s Hrvatskom iznosi preko 10 milijardi KM, sa Slovenijom skoro 6 milijardi KM, a sa Srbijom preko 2 milijarde KM, što znači da ukupni deficit sa susjednim zemljama iznosi negdje oko 45 %. To je dovoljan pokazatelj kako naši zakoni, u odnosu na zakone susjednih zemalja, na naše gospodarstvenike djeluju destimulativno.

Marko Damjanović, vlasnik «Posavske koke» Orašje i potpredsjednik Grupacije peradara i proizvođača stočne hrane u Federalnoj gospodarskoj komori, rekao je da su cijene kapitala i rokovi za vraćanje kapitala pod uvjetima pod kojima se nude neprihvatljivi. Nekada davno postojala je vizija makroekonomskog razvoja. Da je ta vizija zaživjela i ugledala svjetlost dana, na ovom Okruglom stolu pričalo bi se o nečemu drugom i pod drukčijim okolnostima. Na kraju se obratio povjerenstvima i vladi od kojih je tražio da počnu raditi svoj posao kako bi svima bilo bolje.

Šefkija Botonić, predstavnik Gospodarske komore Zeničko-dobojskog kantona, identificirao je prilike u ovome Kantonu, navodeći da imaju oko 70.000 nezaposlenih, što znači da je nezaposlenost veća od zaposlenosti.

Za veoma važnu činjenicu istaknuo je potrebnim donijeti zakon o zaštiti domaće proizvodnje, uskladiti propise u BiH; izgraditi jednake uvjete za zaradu, kao što je slučaj u susjednim zemljama, te poticati tvrtke koje izvoze. Predložio je preporuke i zaključke prosljediti i Gospodarskoj komori.

Ranko Topić, predstavnik Gospodarske komore banjolučke regije i Gospodarske komore RS-a, istaknuo je kako su urađene izmjene poreza na trošarine i usuglašeni je prijedlog upućen Ministarstvu financija RS i UNOBIH. Carinske su tarife usuglašene i prijedlog je kod Vijeća ministara BiH. Predložio je pokušati aneksom Ugovora o CEFTA-i, posebice kada su u pitanju damping cijene i rad gospodarskih subjekata na prostoru CEFTA-e, regulirati tako da cijena proizvoda bude jednaka cijenama proizvoda koji se prodaju na njihovom domaćem tržištu. Predložio je, najkasnije u roku od šest mjeseci, predložiti Parlamentu ukidanje carine na uvoz sirovina, repromaterijala i opreme.

Iz Udruge nezaposlenih i Udruge umirovljenika predloženo je otvaranje novih radnih mjesta i poboljšanje materijalno-socijalnog statusa.

Adem Ibrahimpašić, predstavnik «Bihaćke pivovare», smatra da domaća vlast navija za strane uvoznike i iskreno se nada kako je ovo novi početak koji, u svakom slučaju, ohrabruje. Pobrojao je nekoliko zakona za koje smatra da bitno umanjuju konkurentnost na domaćem tržištu, a to su: Zakon o izmjenama i dopunama zakona o trošarinama, Zakon o PDV-u, Zakon o carinskoj tarifi, Zakon o eksproprijaciji te Odluka o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza. Adem Ibrahimpašić predložio je, u obliku zaključka, potpuno oslobađanje od carinskih opterećenja sirovina, repromaterijala, opreme i rezervnih dijelova koji se ne proizvode u BiH, radi podizanja konkurentnosti bh. proizvoda na inozemnom i na domaćem tržištu.

- U carinskoj politici i tarifi navesti kategorije, kvote i kontigente, s posebnim osvrtom na sezonski kontigent, kao zaštitu domaće proizvodnje i održavanje stabilnosti cijena, ali i praćenje konkurencije domaćih proizvoda, što je ujedno instrument povezivanja trgovine i proizvodnje.

- Povećati pravnu sigurnost izvoznika, čineći pravnu regulativu stabilnijom, jednostavnijom i lakše provodivom. Odrediti granične prijelaze i službe za sanitarnu i fitosanitarnu inspekciju koje će raditi svakodnevno 24 sata.

- Ubrzati osnivanje ovlaštenih institucija i instituta za certificiranje domaćih roba i kvalitetniji prijam i stavljanje u promet uvoznih roba te izvršiti njihovo akreditiranje.

Ševal Suljkanović, predstavnik "Bimala" iz Brčkog, smatra potrebnim poduzeti mjere u svrhu zaštite domaće proizvodnje koje nisu u suprotnosti s već potpisanim sporazumima koji osiguravaju kvalitetne instrumente i obvezatnost primjene. Iznimno je važno posvetiti posebnu pažnju mjerama necarinske zaštite, kao i ukрупnjavati poljoprivredna gospodarstva uz usporedno poticanje sitnih proizvođača na osnivanje zadruga i udruga. Sugerisao je potrebnim gospodarskim subjektima omogućiti da mjenicama pokrivaju carinski uvoz, za razliku od trenutačne situacije u kojoj je zakonom predviđeno da pokriće može biti samo gotovinsko ili kroz jamstvo.

Svetozar Mihajlović, predstavnik duhanske industrije, istaknuo je svoje zadovoljstvo zbog prepoznavanja problema u ovome području. Smatra potrebnim donijeti zakon o duhanu i zakon o trošarinama ili pak izmjeniti sadašnji Zakon, jer su lobiji u zemlji veoma jaki i nametnuli su sadašnji Zakon o trošarinama.

Edin Mulahasanović, predstavnik FDS-a, naveo je frapantne podatke da je BiH u razdoblju od 1996. do 2006. godine uvezla 77.000 tona cigareta, što vrijednosno iznosi preko 5 milijardi KM. Samo iz Republike Hrvatske u 2006. je uvezeno 3.000 tona cigareta. Gospodin Mulahasanović smatra da Uprava za neizravno oporezivanje mora formirati apsolutni trošarinski iznos.

Na kraju se nazočnima obratila **Snježana Rajilić** i rekla kako će se, na temelju rasprava sudionika, sačiniti zapisnik, koji će biti upotpunjen prijedlogom zaključaka i konačno usvojen u Povjerenstvu. Povjerenstvo će na sjednici, na koju će biti pozvani predstavnici Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, Ministarstva financija i trezora i predstavnici Vanjskotrgovinske komore BiH, donijeti određene prijedloge i dostaviti ih Parlamentarnoj skupštini BiH i Vijeću ministara BiH.

Okrugli stol Povjerenstva za vanjsku trgovinu i carine Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH o temi: "Analiza zakonske regulative u funkciji zaštite domaće proizvodnje" okončan je u 16 sati.

Sastavnim dijelom Zapisnika je transkript s Okruglog stola.

Tajnik Povjerenstva
dr. Zijad Hasić

Predsjedateljica Povjerenstva
Snježana Rajilić

)